

*Ніколаєнко Ю. О.,**кандидат педагогічних наук, доцент,**доцент кафедри германської філології та перекладу**Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»**<https://orcid.org/0000-0002-4635-2461>*

## МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ЗАСОБАМИ COIL НА ЗАНЯТТЯХ З «ПРАКТИКИ УСНОГО ТА ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ» І «ДІЛОВОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ»

**Анотація.** Сучасний світ вимагає від фахівців високого рівня міжкультурної компетентності, особливо у сфері перекладу та міжкультурної комунікації. Майбутні перекладачі мають не лише володіти іноземною мовою, але й розуміти культурні особливості партнерів по спілкуванню, виявляти гнучкість у комунікативних стратегіях, бути здатними до критичного аналізу культурних кодів.

Інтеграція COIL у систему підготовки перекладачів відповідає тенденціям інтернаціоналізації освіти та відкриває нові можливості для формування конкурентоспроможного фахівця у сфері перекладу, що забезпечує посередницьку діяльність у спілкуванні між представниками різних культур у сучасному мультикультурному та багатомовному світі. COIL як міжнародне онлайн навчання у співробітництві має ряд переваг, що доводять його ефективність як засобу міжкультурної комунікації майбутніх перекладачів під час вивчення ними мовних дисциплін професійного циклу. До цих переваг відносять забезпечення досвіду реальної міжкультурної комунікації, формування навичок рефлексії, підвищення рівня цифрової та комунікативної компетентності, підвищення мотивації та формування позитивного ставлення до міжкультурної комунікації, підготовку до ефективної взаємодії у мультикультурному середовищі, розвиток soft skills для успішної професійної та особистісної самореалізації. Навчальні дисципліни «Практика усного та писемного мовлення» та «Ділова іноземна мова» мають значний потенціал у підготовці майбутніх перекладачів до міжкультурної комунікації засобами COIL, який може бути реалізовано через розробку і внесення до змісту цих дисциплін модуля з темами, пов'язаними з особливостями спілкування в різних лінгвокультурних соціумах. Міжкультурна комунікація відбувається в навчальному онлайн середовищі у процесі взаємодії та співробітництва учасників COIL. Ця взаємодія може бути організована за допомогою різних методів, зокрема комунікативних (моделювання ситуацій), дискусійних (дебати, ділові переговори), проєктних (дослідницькі проєкти, бізнес-проєкти), ігрових (рольові та ділові ігри, симуляції, квести).

**Ключові слова:** міжкультурна комунікація, міжнародне онлайн навчання у співробітництві, міжкультурна компетентність, майбутні перекладачі.

**Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями.** У сучасному глобалізованому світі здатність до ефективної міжкультурної комунікації є однією з ключових компетентно-

стей, особливо для фахівців у сфері перекладу, які забезпечують посередницьку діяльність у налагодженні контактів між представниками різних лінгвокультурних соціумів. Формування міжкультурної компетентності як важливого складника фахової компетентності є одним із пріоритетних завдань підготовки майбутніх перекладачів у закладах вищої освіти. Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах зростання ролі міжкультурної взаємодії у професійному та діловому спілкуванні. Сучасний ринок праці вимагає від перекладача не лише досконалого володіння іноземною мовою, а й гнучкості мислення, здатності до ефективної комунікації з представниками різних культур, розуміння особливостей соціокультурного контексту. З огляду на це важливого значення набуває переосмислення традиційних підходів до викладання мовних дисциплін, зокрема «Практики усного та писемного мовлення» та «Ділової іноземної мови», з метою їх адаптації до умов міжкультурного освітнього середовища. Актуальним є впровадження інноваційних підходів та технологій, які не лише розвивають мовленнєві навички, а й створюють належні умови для міжкультурної комунікації.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Про актуальність питання перекладу у контексті міжкультурної комунікації свідчить наявність численних наукових праць, у яких досліджують такі проблеми як: особливості перекладу у полікультурному середовищі (Л. Першина, Л. Таланова), сучасний переклад і міжкультурна комунікація (І. Головаш, С. Кобяков, М. Погодіна), переклад як особливий вид міжкультурної комунікації (С. Грушко, Т. Кияк, Г. Кузенко), підходи до перекладу в рамках міжкультурної комунікації (Л. Пелех), роль перекладу в кроскультурній комунікації (Л. Чередник). Значну увагу приділено проблемі формування міжкультурної компетентності у процесі фахової підготовки майбутніх перекладачів у закладах вищої освіти (М. Антонівська, Н. Воєводіна, Г. Кравченко). Запропоновано різноманітні підходи, методики та технології для підвищення рівня міжкультурної компетентності, серед яких проведення соціокультурних тренінгів, інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій для моделювання ситуацій міжкультурного спілкування, розробка спеціалізованих курсів для аналізу професійного дискурсу в міжкультурному контексті [1]; інтеграція спеціалізованих дисциплін, зокрема країнознавства та міжкультурної комунікації, до змісту дисципліни «Практика перекладу» [2]; використання професійно орі-

ентованих завдань, що сприяють розвитку майбутніх перекладачів як посередників у міжкультурній комунікації [3]. Однак питання впровадження інноваційних технологій у процес підготовки майбутніх перекладачів до міжкультурної комунікації потребує більш детальної розробки.

**Мета статті** – обґрунтувати особливості застосування COIL як ефективного засобу міжкультурної комунікації майбутніх перекладачів на заняттях з «Практики усного та писемного мовлення» та «Ділової іноземної мови».

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Термін «міжкультурний» широко використовується в європейській практиці і, за визначенням ЮНЕСКО, описує те, що відбувається, коли члени двох або більше різних культурних груп (незалежно від їх розміру та рівня) взаємодіють або впливають один на одного певним чином, будь то особисто або через різні посередницькі форми [4]. Міжкультурна комунікація може бути визначена як комунікація, в якій культурні та мовні відмінності сприймаються як такі, що мають значення для взаємодії учасників. У процесі такої комунікації її учасники використовують різні мови та культурні ресурси, зокрема національність, етнічну приналежність, клас, професію, стать тощо, у взаємодії на різних рівнях – від місцевого до національного та глобального [5]. Дослідження у галузі міжкультурної комунікації вплинули і на зміну акцентів у навчанні іноземної мови. Як слушно зазначає В. Бейкер, твердження про те, що для успішної взаємодії між представниками різних культур необхідна не лінгвістична компетентність ідеалізованого «носія мови», а власне міжкультурна компетентність, призвело до розширення концепції навчання мови шляхом додавання міжкультурних аспектів до складу комунікативної компетентності [5].

На нашу думку, одним із найбільш ефективних і перспективних засобів підготовки майбутніх перекладачів до міжкультурної комунікації є COIL (collaborative online international learning – міжнародне онлайн навчання у співробітництві). Існує чимало визначень і трактувань цього поняття. COIL розглядають як модель вищої освіти на основі інтеграції та діалогу між навчальними закладами у різних країнах, освітню парадигму для розвитку міжкультурної обізнаності [6]; інструмент або метод міжкультурного навчання через онлайн співробітництво, ключовий компонент інтернаціоналізації навчального закладу [7]; підхід до викладання, більш демократичну і динамічну альтернативу до традиційних програм студентських обмінів [8]; міжнародну онлайн діяльність для розвитку компетенцій у різноманітних мультикультурних середовищах [9].

Вважаємо, що COIL можна розглядати в різних інтерпретаціях залежно від конкретних умов впровадження в освітній процес навчальних закладів. У контексті нашого дослідження COIL є ефективним засобом міжкультурної комунікації студентів двох і більше ЗВО з різних країн в умовах спеціально створеного навчального онлайн середовища, де відбувається формування міжкультурної компетентності через співробітництво на основі інтеграції навчальних програм цих ЗВО.

Ефективність COIL зумовлюється низкою переваг:

1. Забезпечення досвіду реальної міжкультурної комунікації. На відміну від традиційних форм навчання, що часто базуються на імітаційних або штучно створених ситуаціях, COIL забезпечує студентам реальний досвід взаємодії з представниками інших культур. Участь у такій взаємодії дозволяє майбутнім перекладачам практикувати навички спілкування

з урахуванням культурних відмінностей, що сприяє розвитку міжкультурної грамотності та міжкультурної відповідальності, допомагає краще адаптуватися до умов глобалізованого мультикультурного суспільства шляхом взаємного пізнання та прийняття культурного різноманіття.

2. Формування навичок рефлексії у міжкультурній комунікації, що відбувається шляхом усвідомлення власних культурних цінностей, норм і стратегій комунікативної поведінки та їх співставлення з іншими культурами. Через осмислення того, як власна культура впливає на сприйняття інших, і як інші культури формують наше розуміння світу, відбувається переосмислення власної культури не як єдиної правильної, а як однієї з багатьох існуючих моделей спілкування у мультикультурному світі. Розвинені рефлексивні навички забезпечують краще розуміння механізмів міжкультурної комунікації, дозволяють уникати стереотипізації та конфліктів у професійному спілкуванні. Це особливо важливо для перекладача, який має не лише передавати зміст повідомлення, але й забезпечувати його адекватну інтерпретацію в іншопольованому контексті.

3. Підвищення рівня цифрової та комунікативної компетентності. COIL як онлайн комунікація відбувається через активне використання цифрових платформ, сервісів для спільної роботи, відеозв'язку, месенджерів, електронної пошти тощо. Це сприяє розвитку умінь і навичок використання цифрових технологій для розв'язання різноманітних проблем. Крім того, працюючи над виконанням завдань у форматі COIL, студенти набувають навичок асинхронної та синхронної комунікації в міжнародних командах, що є типовими для роботи перекладача в міжнародному середовищі.

4. Підвищення мотивації та формування позитивного ставлення до міжкультурної комунікації. У процесі спілкування з однолітками з інших країн та під час виконання інтерактивних завдань, студенти усвідомлюють важливість навичок міжкультурної комунікації у сучасному світі, а також практичну цінність власних знань і умінь.

5. Підготовка до ефективної взаємодії у мультикультурному середовищі. Сучасний ринок праці вимагає від перекладачів здатності ефективно взаємодіяти з іноземними партнерами, працювати в мультикультурних командах і володіти комунікативною гнучкістю. COIL дає змогу моделювати такі умови ще на етапі навчання, формуючи у студентів стійкі навички міжкультурного співробітництва, що суттєво підвищує їхню конкурентоспроможність.

6. Розвиток soft skills для успішної професійної та особистісної самореалізації. Ключовою характеристикою COIL є колаборативний формат роботи, що передбачає виконання завдань через співробітництво у певних групах. Таким чином формуються навички командної роботи, зокрема здатність ставити цілі, розподіляти обов'язки, домовлятися і працювати на досягнення спільного результату. Робота у різних мультикультурних командах потребує здатності змінювати свою комунікативну поведінку та враховувати те, що у партнерів з іншого лінгвокультурного соціуму можуть бути інші цінності, норми та способи взаємодії. Такий досвід є вагомим чинником розвитку адаптивності. Завдяки використанню інформаційно-комунікаційних та інтерактивних технологій та спрямованості на вирішення проблем у процесі реальної міжкультурної комунікації, що також є характерним для COIL, у учасників такої

взаємодії формуються критичне мислення, креативність, емоційний інтелект та навички самоорганізації.

Вищезазначені переваги роблять COIL потужним інструментом міжкультурної комунікації, що поєднує автентичність, рефлексію, спрямованість на майбутню професійну діяльність у міжнародному контексті, інтеграцію цифрових технологій та розвиток особистісних і соціальних навичок.

Особливістю COIL є те, що на відміну від дистанційних онлайн курсів, ця модель передбачає створення навчального середовища для роботи у командах, де викладачі з двох університетів, що належать до різних культур, спільно розробляють навчальний план чи програму курсу. Таке навчання може тривати протягом семестру, але найчастіше тривалість COIL складає 5-7 тижнів, що передбачає опанування матеріалу в рамках одного так званого «модуля, вдосконаленого за допомогою COIL» («а COIL-enhanced module») [6, с. 34].

На нашу думку, навчальні дисципліни «Практика усного та писемного мовлення» та «Ділова іноземна мова» є найбільш оптимальними для впровадження COIL-модуля для практики міжкультурної комунікації майбутніх перекладачів, адже у процесі вивчення цих дисциплін формується міжкультурна компетентність як важливий складник іншомовної комунікативної компетентності, яка входить до структури фахової компетентності перекладача.

Для проведення занять з «Практики усного і писемного мовлення» у форматі COIL можна запропонувати широкий перелік тем: «Поняття про культуру і культурні моделі», «Культурна ідентичність. Культурне різноманіття. Культурні цінності», «Акультурація і діалог культур», «Невербальне спілкування у міжкультурному середовищі», «Бар'єри у міжкультурному спілкуванні та шляхи їх подолання», «Стереотипи і упередження, що впливають на міжкультурну комунікацію», «Довіра та емпатія у міжкультурній комунікації», «Діалог та критичне мислення у міжкультурному спілкуванні», «Особливості комунікативної поведінки в певній країні чи країнах», «Особливості міжкультурної комунікації в академічному середовищі», «Проблеми міграції у сучасному світі», «Стратегії для ефективного спілкування у міжкультурному середовищі» тощо. Для практики міжкультурної комунікації засобами COIL до змісту навчальної дисципліни «Ділова іноземна мова» можна включити такі теми, як «Корпоративна культура у мультикультурних корпораціях», «Особливості працевлаштування в різних країнах», «Локалізація і переклад», «Адаптація стилів ділового спілкування до місцевого лінгвокультурного середовища», «Маркетинг у глобальному бізнесі», «Особливості ведення переговорів у різних культурах», «Особливості ділового листування в різних країнах». Даний перелік тем не є вичерпним і може бути легко адаптованим відповідно до навчальних програм різних закладів вищої освіти, потреб та інтересів студентів тощо.

На заняттях з «Практики усного та писемного мовлення» та «Ділової іноземної мови», які проводяться у форматі COIL, майбутні перекладачі залучаються до практики міжкультурного спілкування за допомогою різноманітних методів: моделювання комунікативних ситуацій реальної взаємодії між представниками різних культур в освітньому, професійному чи діловому контексті; онлайн-дискусії та дебати з актуальних соціокультурних і професійних тем; створення спільних ділових документів (листи, меморандуми, звіти) чи інших тек-

стів (есе, твори, рецензії); кейс-метод, що передбачає роботу з реальними проблемними ситуаціями міжкультурної комунікації; проведення співбесіди (щодо працевлаштування чи участі у певній грантовій програмі чи академічній мобільності); презентації бізнес-проектів із врахуванням культурних особливостей цільової аудиторії; онлайн-симуляції переговорів; спільні дослідницькі проекти з міжкультурної комунікації; створення контенту для соціальних мереж (блоги, сторіз). Ефективним є і використання ігрових технологій, які створюють позитивну атмосферу на заняттях, викликають значний інтерес у студентів, сприяють їхній залученості до міжкультурної комунікації, підвищують процесуальну мотивацію, коли учасники отримують задоволення і позитивний досвід від процесу взаємодії. Це можуть бути різні види онлайн ігор (рольові, ділові, симуляційні), квести, вікторини, змагання, цифрові навчальні платформи з елементами гейміфікації (Quizlet, Kahoot).

**Висновки.** COIL є потужним засобом розвитку міжкультурної комунікації в умовах віртуальної співпраці між двома і більше університетами, що належать до різних лінгвокультурних соціумів. Використання COIL у процесі професійної підготовки майбутніх перекладачів у закладах вищої освіти сприяє не лише вдосконаленню мовленнєвих навичок, а й формуванню ключових компетентностей XXI століття: здатності співпрацювати, гнучкості, цифрової грамотності, міжкультурної обізнаності та рефлексії. Особливий потенціал для практики міжкультурної комунікації мають мовні дисципліни, зокрема «Практика усного та писемного мовлення» і «Ділова іноземна мова», адже COIL досить легко інтегрувати до змісту цих дисциплін як у тематичному, так і в методичному аспектах. Подальшого вивчення потребує питання детального аналізу результатів впровадження COIL в освітній процес як засобу формування міжкультурної компетентності майбутніх перекладачів.

#### Література:

1. Прус Н. О., Зінченко О. А., Лембик С. О. Роль міжкультурної комунікації у формуванні професійної мовної компетентності. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2025. Том 36 (75). № 1, Ч. 2. С. 190–196.
2. Басанець О. А. Роль міжкультурної комунікативної компетентності в професійній підготовці майбутніх перекладачів. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2025. Вип. 58. С. 31–40.
3. Воеводіна Н. Формування міжкультурної компетентності майбутніх перекладачів у німецькій як другій мові в контексті плюрилінгвальної освіти. *Ars linguodidacticae (Мистецтво лінгводидактики)*. 2020. № 5. С. 45–54.
4. Concepts Glossary. e-Platform on Intercultural Dialogue. UNESCO. URL: <https://www.unesco.org/interculturaldialogue/en/concept-glossary>
5. Baker W. Intercultural communication. *ELT Journal*. Volume 78, Issue 2, April 2024. P. 212–215.
6. Rubin J. Embedding Collaborative Online International Learning (COIL) at Higher Education Institutions. An Evolutionary Overview with Exemplars. URL: <https://studyabroad.uic.edu/wp-content/uploads/sites/256/2020/08/Rubin-Embedding-Collaborative-Online-International-Learning-at-Higher-Education-Institutions.pdf>
7. Esche M. Incorporating Collaborative Online International Learning (COIL) into Study Abroad Courses. A Training Design. 2018. Capstone Collection. 3096. URL: <https://digitalcollections.sit.edu/capstones/3096>
8. Drobotun V., Kavytskan., Fortanet-Gómez I., Madrid N.R. Collaborative online learning (COIL) as a promising pedagogy for engaging students in

global collaboration: Ukrainian-Spanish context. *Ars linguodidacticae* (Мистецтво лінгводидактики). 2023. № 12. С. 82–90.

9. Roqueta-Vall-Llosera M., Malagón-Aguilera M. d. C., Reig-Garcia G., Masià-Plana A., Serrat-Graboleda E., Bonmatí-Tomás A. Collaborative Online International Learning (COIL): A Teaching and Learning Experience in Nursing. *Nursing Reports*, 14(3). P. 2355–2369.

**Nikolaienko Yu. Intercultural communication of future translators using COIL in “Oral and Written Speech Practice” and “Business Foreign Language” classes**

**Summary.** The modern world requires specialists to have a high level of intercultural competence, especially in the field of translation and intercultural communication. Future translators must not only be fluent in a foreign language, but also understand the cultural characteristics of their communication partners, demonstrate flexibility in communication strategies, and be capable of critically analyzing cultural codes. The integration of COIL into the translator training system is in line with the trends of internationalization of education and opens up new opportunities for the formation of competitive specialists in the field of translation, who provide mediation in communication between representatives of different cultures in today's multicultural and multilingual world. COIL as international online collaborative learning has a number of advantages that prove its effectiveness as a means of intercultural communication for future translators while studying professional language disciplines. These advantages include providing real intercultural communication experience, developing reflection skills, improving digital

and communication competence, increasing motivation and forming a positive attitude towards intercultural communication, preparing for effective interaction in a multicultural environment and developing soft skills for successful professional and personal self-realization. The academic disciplines “Practice of Oral and Written Speech” and “Business Foreign Language” have significant potential in preparing future translators for intercultural communication using COIL, which can be realized through the development and inclusion in the content of these disciplines of a module with topics related to the peculiarities of communication in different linguistic and cultural societies. Intercultural communication takes place in the online learning environment through the interaction and cooperation of COIL participants. This interaction can be organized using various communicative (role-playing), discussion-based (debates, business negotiations), project-based (research projects, business projects), and game-based (role-playing and business games, simulations, quests) methods.

**Key words:** intercultural communication, collaborative online international learning, intercultural competence, future translators.

Дата першого надходження статті до  
видання: 13.04.2026

Дата прийняття статті до друку після  
рецензування: 04.05.2026

Дата публікації (оприлюднення)  
статті: 26.05.2026